

खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ मध्ये

खरेदी केलेल्या धानाच्या भरडाईबाबत.

महाराष्ट्र शासन

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

शासन परिपत्रक क्र.: धानभ-१०१३/प्र. क्र. १६७/नापु-२९

मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०००३२

दिनांक :- १२ नोव्हेंबर, २०१३

वाचा :- शासन निर्णय क्रमांक: खरेदी १०१३/७८५/प्र.क्र.१३०/ना.पु.२९, दि.१८ ऑक्टोबर, २०१३.

शासन परिपत्रक :-

सन २०१३-२०१४ या खरीप पणन हंगामात किमान आधारभूत किंमत योजनेअंतर्गत धान खरेदीचे निर्देश देण्यात आले असून, खरेदी होणाऱ्या धानाची भरडाई खरेदीबरोबरच सुरु करणे आवश्यक आहे. धानाची भरडाई ही अभिकर्त्या संस्थेने (दि महाराष्ट्र स्टेट को-ऑपरेटिव्ह मार्केटिंग फेडरेशन व महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित) केंद्र शासनाच्या विहित मापदंडानुसार करावयाची आहे. केंद्र शासनाने धान भरडाईसाठी तात्पुरत्या अनुषंगिक खर्चास अद्याप मान्यता दिलेली नाही. तथापि खरेदी केलेल्या एफ.ए.क्यू. दर्जाच्या धानाची भरडाई करून प्राप्त होणारा तांदूळ नजिकच्या भारतीय अन्न महामंडळाच्या गोदामात जमा करावा, अथवा भारतीय अन्न महामंडळाने परवानगी दिल्यास असा तांदूळ भारतीय अन्न महामंडळाच्या गोदामात जमा करणेऐवजी, जिल्हाधिकारी निर्देशित करतील अशा शासकीय गोदामात जमा करण्यात यावा.

२. हंगाम २०१३-२०१४ मधील धानाच्या भरडाईसाठी खालील सूचना देण्यात येत आहेत. या सूचना केंद्र शासनाच्या आदेशांच्या अधिन राहून देण्यात येत असून, केंद्र शासनाचे यासंदर्भातील सर्व आदेश अभिकर्ता संस्थेवर व मिलर्सवर बंधनकारक राहतील.

१) उतारा : एक क्विंटल धानाच्या भरडाईतून ६७% (६७ किलो) कच्चा तांदूळ प्राप्त झाला पाहीजे.

२) धानाची भरडाई : राज्यात सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत केवळ कच्चा तांदूळ वितरीत होत असल्यामुळे, आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत खरेदी केलेल्या धानाची फक्त कच्च्या तांदुळासाठी भरडाई करण्याबाबतची कार्यवाही करावी.

३) भरडाईचा दर : केंद्र शासनाकडून निश्चित करण्यात येणारे भरडाई दर सन २०१३-१४ या हंगामासाठी लागू राहतील.

४) धानाची हाताळणूक : भात गिरणीमधील धानाची उतराई, हाताळणूक व भरडाई, तसेच ५० किलोच्या न्यू.बी.टिवल गोणीमध्ये, दुहेरी शिलाईसह, तांदूळ भरणे, तांदूळाची भारतीय अन्न महामंडळाच्या किंवा शासकीय गोदामातील उतराई व वजन काटयापर्यंत गोणी नेणे या सर्व कामावरील खर्च गिरणीधारकांकडून करणे बंधनकारक आहे व त्यासाठी कोणताही वेगळा खर्च भात गिरणीधारकांस अनुज्ञेय असणार नाही.

५) वाहतूक खर्च : खरेदी केंद्र / साठवणूक केंद्र ते भातगिरणी दरम्यानची धान वाहतूक आणि भात गिरणी ते भारतीय अन्न महामंडळ / शासकीय गोदाम या दरम्यानच्या तांदूळ वाहतूकीसाठी केंद्र शासन / भारतीय अन्न महामंडळ मंजूर करतील ते टप्पेनिहाय वाहतूक दर सन २०१३-१४ या खरीप पणन हंगामासाठी देय राहतील. तसेच यासंदर्भात शासनाकडून देण्यात येणाऱ्या सविस्तर सूचना देखील सर्व संबंधितांना लागू राहतील.

धान/तांदळाच्या वाहतूकीच्या खर्चाच्या मागणींचे दावे वित्तीय सल्लागार व उपसचिव कार्यालयास सादर करतांना वाहतूकीचा तक्ता **जोडपत्र क्रमांक १** मध्ये दिल्याप्रमाणे सादर करण्यात यावा. तसेच पुढीलप्रमाणे स्वतंत्र प्रमाणपत्र सादर करण्यात यावे:-

"प्रमाणित करण्यात येते की, दाव्यातील रकमेची मागणी यापूर्वी करण्यात आलेली नाही व तसे आढळून आल्यास मागणी करण्यात आलेली रक्कम, एकरकमी शासनास जमा

करण्यात येईल. तसेच दाव्यातील अभिलेख, वितरण आदेश, वाहतूक पास, असल्यास जकात पास इ. कागदपत्रे "मागणी अधिकारी " या नात्याने या कार्यालयात जतन करून ठेवले आहेत व ते आवश्यकतेप्रमाणे भविष्यात निरीक्षणास उपलब्ध करून देण्यात येईल."

६) **बारदाना** : बारदाना वापराबाबत शासनपत्र क्रमांक : खरेदी-१८०६/४७९/प्र.क्र.३७७९/नापु-२९, दिनांक ३० मे, २००६ अन्वये दिलेल्या सूचनांनुसार कार्यवाही करण्यात यावी. तांदूळासाठी लागणाऱ्या बारदानाची रक्कम केंद्र शासनाने निश्चित केलेल्या दराने अभिकर्त्यास देय असेल. तांदूळ भरून शिल्लक राहणारा (भातासाठी वापरलेल्यापैकी) बारदाना अभिकर्त्यानी स्वतःकडे ठेवावा. त्यापोटी, अभिकर्त्यास केंद्र शासनाने ठरविलेल्या दराने बारदाना घसारा देय राहील. त्याचप्रमाणे, शासनपत्र क्रमांक : खरेदी १८०३/१५६४/प्र.क्र.३४९७/ना.पु.२९, दिनांक ०३ नोव्हेंबर, २००३ अन्वये कळविल्यानुसार "अ" दर्जाचे तांदूळाचे गोणीवर इंग्रजीतील कॅपिटल लेटर "A", तर सर्वसाधारण (Common) दर्जाचे तांदूळाचे गोणीवर "C" असे अक्षर मार्किंग करावे. त्याशिवाय, शासन पत्र क्रमांक : खरेदी १०१३/प्र.क्र.८३/ना.पु.२९, दिनांक ३० एप्रिल, २०१३ च्या पत्रान्वये दिलेल्या निर्देशांनुसार कलर कोडींग करावे. (जोडपत्र क्रमांक -२)

७) उचल केलेल्या धानाच्या वाहतूकी दरम्यान किंवा गिरणीमधील सुरक्षिततेसाठी, तसेच तांदूळाच्या शासकीय/भारतीय अन्न महामंडळ गोदामापर्यंतच्या वाहतूकी दरम्यानच्या सुरक्षिततेस संबंधित गिरणीधारक संपूर्णतः जबाबदार राहील. त्यासाठी, ते प्रसंगी विमा उतरवतील. मात्र त्यासाठी शासनाकडून खर्च दिला जाणार नाही.

८) भरडाई दरम्यान मिळणारा ब्रान, भूसा इत्यादी सर्व उप उत्पादने गिरणीमालकाकडे राहतील. त्यासाठी कोणतीही रक्कम त्यांचेकडून वसूल केली जाणार नाही.

९) भरडाईत रबरी रोलरने ५% ते ७% पॉलिश अपेक्षित आहे.

१०) भारतीय अन्न महामंडळाच्या किंवा शासकीय गोदामात जमा करावयाचा तांदूळ हा ज्या दर्जाचे/वाणाचे धान दिले जाईल, त्याच दर्जाचा असला पाहिजे. याबाबत अभिकर्ता संस्थांनी विशेष काळजी घ्यावी.

११) जमा करावयाचा तांदूळ हा केंद्र शासनाने वर्ष २०१३-१४ साठी ठरविलेल्या सोबतच्या जोडपत्र-३ मध्ये दर्शविलेल्या, एफ.ए.क्यू. विनिर्देशात बसणारा असला पाहिजे.

१२) तांदूळ जमा करण्यासाठीचा बारदाना केंद्राने ठरविलेल्या दर्जाचा व सोबतच्या जोडपत्र-४ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे असावा.

१३) **धान भरडाई** : धान खरेदी करतेवेळी १७ % पेक्षा कमी ओलावा / आर्द्रता असलेले धानच खरेदी केले जावे. यावर्षी खरेदी सुरु असतानाच भरडाई सुरु करावयाची असल्याने व खरेदीचा कालावधी १८ ऑक्टोबर, २०१३ ते ३० जून, २०१४ असल्याने विहित मुदतीत भरडाई पूर्ण करणे अपेक्षित आहे. भरडाईसाठी गिरणीधारकांना धान देताना धानाच्या गोण्या प्रमाणित असल्यास १०% गोण्यांचे चाचणी वजन करून द्यावे. गोणी प्रमाणित नसल्यास १००% धान वजन करून द्यावे. गोणी प्रमाणित असतानाही गिरणीधारकांस धान १००% वजन करून हवे असल्यास, ९०% तोलाईचा खर्च गिरणीधारकांनी सोसावा. मात्र १०% गोण्यांची चाचणी करून देण्यासाठी होणारा तोलाईचा खर्च संबंधित अभिकर्ता संस्थांनी सोसावा.

१४) **गिरणीधारकांची जबाबदारी** : "अभिकर्त्याने मिलरला डिलिव्हरी ऑर्डर (डि.ओ.) दिल्यावर अभिकर्त्याने १० दिवसांत गिरणीधारकांस धानाची प्रत्यक्ष डिलिव्हरी दिली पाहिजे. तसेच गिरणीधारकांनेही या १० दिवसांत धान उचलले पाहिजे व त्यानंतर १५ दिवसात भरडाई केलेला तांदूळ भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा केला पाहिजे." परिणामी, अभिकर्त्याकडून गिरणीधारकांना धानाचा डी.ओ. दिल्यानंतर १० दिवसांच्या आत अभिकर्त्याने गिरणीधारकांस धान उपलब्ध करून द्यावे व या कालावधीत कोणत्याही परिस्थितीत गिरणीधारकांनी धानाची उचल करावी, अन्यथा उचल करण्यास झालेल्या विलंबास केवळ गिरणीधारक जबाबदार असल्यास अशा गिरणीधारकाकडून प्रतिदिन विहित केल्याप्रमाणे ७० पैसे प्र.क्विं. नुसार दंड

वसूल करण्यात यावा. धानाची उचल केल्यानंतर १५ दिवसांच्या आत सीएमआर महामंडळाकडे जमा करणे गिरणीधारकांवर बंधनकारक राहील.

१५) तांदूळ स्विकृतीचा आगाऊ कार्यक्रम : दोन्ही अभिकर्ता संस्थांनी नियुक्त केलेले गिरणीधारक त्यांनी नेमलेले मिलर्स पुढील आठवड्याचे प्रत्येक तारखेस सी.एम.आर. तांदूळाचे किती ट्रक्स भारतीय अन्न महामंडळाच्या प्रत्येक स्विकृती केंद्रावर पाठविणार यांची आगावू माहिती (गिरणीनिहाय ॲडव्हान्स प्रोग्राम) भारतीय अन्न महामंडळाचे जिल्हा व्यवस्थापकांना द्यावी व त्यासाठी संबंधितांची त्वरीत मान्यता (Confirmation) घ्यावी व अशा मान्यतेनुसार त्या-त्या तारखेस ठरविल्यानुसार ट्रक्स पाठवावेत. अशा मान्य झालेल्या कालबद्ध कार्यक्रमानुसार गिरणीनिहाय सीएमआर भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करण्यात यावा. ज्या प्रकरणी भारतीय अन्न महामंडळाकडून सीएमआर जमा करून घेण्यास विलंब झालेला आहे, अशा प्रकरणी संबंधित जिल्हा मार्केटिंग अधिकारी/ प्रादेशिक व्यवस्थापक यांनी विनिर्दीष्टपणे प्रकरणनिहाय नोंद ठेवावी. अशी कार्यवाही केल्यामुळे ज्या प्रकरणी गिरणीधारकाच्या चुकी शिवाय तांदूळ जमा करण्यास विलंब झालेला असेल, अशा प्रकरणी गिरणीधारकावर दंडात्मक कारवाई होणार नाही. मात्र, ज्या प्रकरणी विलंबाने तांदूळ जमा करण्यास गिरणीधारक जबाबदार असेल अशा गिरणीधारकावर १५% दराने व्याज आकारणी करण्यात यावी. मात्र असा दंड/ व्याजाची वसुली निघत असल्यास संबंधित अभिकर्त्याने ही वसुली करून वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्याकडे भरावी. मात्र भारतीय अन्न महामंडळाने तांदूळ स्विकारण्यास लावलेल्या विलंबाकरीता कोणतीही नुकसान भरपाई गिरणीधारकाला देय असणार नाही. यासंदर्भात तारीखनिहाय देवू केलेले ट्रक्स, भारतीय अन्नमहामंडळाने मान्यता दिलेले ट्रक्स, प्रत्यक्षात पाठविलेले ट्रक्स, भारतीय अन्न महामंडळाने स्विकारलेले ट्रक्स व शिल्लक ट्रक्स यांची माहिती दर आठवड्यास जिल्हाधिका-यांना व शासनास अभिकर्त्याने न चुकता द्यावी.

१६) गिरणीधारकाने भारतीय अन्न महामंडळ/शासकीय गोदामात तांदूळ जमा केल्याची पोहोच (Acceptance Note) लगेचच व उशिरात उशिरा दोन दिवसांत अभिकर्त्याकडे जमा करावी. खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई करुन तयार होणारा CMR तांदूळ जमा केल्याबाबतची पोहोच देतांना जिल्हा पुरवठा अधिकारी/सहायक जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांनी तांदूळ प्रत्यक्षपणे भारतीय अन्न महामंडळाच्या/राज्य शासनाच्या गोदामांत जमा झाल्याची खातरजमा करुनच प्रतिस्वाक्षरी करावी. मात्र सदर योजनेअंतर्गत खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई करुन CMR तांदूळ भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करण्याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी अभिकर्ता संस्थांचीच राहिल.

अभिकर्त्यांनी प्रत्येक आठवड्याच्या अखेरीस भरडाईसाठी दिलेले धान व भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा केलेला तांदूळ यांचे एकत्रित विवरणपत्र पोच पावतीसह (Acceptance Note) जिल्हानिहाय वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, मुंबई यांना पाठवावेत व त्याची प्रत संबंधित जिल्हाधिकारी यांना व संचालक, नागरी पुरवठा, पुरवठा आयुक्तांचे कार्यालयास पाठवावी. अभिकर्त्याने सादर केलेले एकत्रित विवरणपत्र व पोच पावतीच्या (Acceptance Note) आधारे भरडाई खर्चाची प्रतिपूर्ती वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, मुंबई यांनी करावी.

अभिकर्ता संस्थांमार्फत तांदूळ (सीएमआर) भारतीय अन्न महामंडळ यांच्या गोदामात जमा केल्यास तांदूळाच्या (सीएमआर) दाव्यांच्या प्रतिपूर्तीसाठी, अभिकर्ता संस्थेने वरीलप्रमाणे कार्यवाही करावी.

तांदूळ (सीएमआर) भारतीय अन्न महामंडळाच्या सूचनेनुसार राज्य शासनाच्या गोदामामध्ये सार्वजनिक वितरण व्यवस्थांतर्गत / इतर योजनेकरीता वापरण्यासाठी जमा केल्यास, संबंधित जिल्हापुरवठा अधिकारी यांनी सीएमआर प्रतिपूर्ती दावे भारतीय अन्न महामंडळाकडे सादर करावेत. सदर तांदूळाचा (सीएमआर) सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत / इतर योजनेकरीता वापर केल्यास त्या दराप्रमाणे येणारी रक्कम भारतीय

अन्न महामंडळाकडे समायोजित करून आधारभूत किंमत खरेदी योजनेच्या प्रतिपूर्ती दराच्या फरकाची रक्कम भारतीय अन्न महामंडळाकडून प्राप्त करून घ्यावी. आधारभूत किंमत खरेदी योजनेतर्गत केंद्र शासनाने निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे येणारी संपूर्ण प्रतिपूर्तीची रक्कम (भारतीय अन्न महामंडळाकडून समायोजित करून प्राप्त झालेली रक्कम + ज्या योजनेकरीता तांदूळ (सीएमआर) वापरण्यात आला आहे, त्या योजनेच्या तांदूळाची विक्रीची किंमत) वित्तीय सल्लागार व उप सचिव यांच्या स्वीयप्रपंची लेख्यात जमा करावी.

१७) केंद्र शासनाने त्यांच्या दि. ७ ऑक्टोबर, २०१३ च्या पत्रान्वये दिलेल्या निदेशानुसार खरेदी व भरडाईची माहिती **Online Procurement Monitoring System (OPMS)** मध्ये उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही दोन्ही अभिकर्ता संस्था, सर्व उपायुक्त (पुरवठा) व संबंधित जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांनी **रोजच्या रोज** करावी व ती संबंधित क्षेत्रीय व्यवस्थापक, भारतीय अन्न महामंडळ यांना उपलब्ध करून द्यावी. (जोडपत्र-५)

१८) **अभिकर्ता संस्थेने घ्यावयाची दक्षता** : धान भरडाईसाठी मिलर्सकडे सोपवितांना अभिकर्ता संस्थेने खालीलप्रमाणे प्राथम्य देण्याची दक्षता घ्यावी.

अ) उघडयावर साठविलेले (अपवादात्मक स्थितीत असल्यास) असे धान.

ब) खाजगी गोदामात साठविलेले धान.

क) सहकारी संस्थांच्या गोदामात साठविलेले धान.

ड) शासकीय /अभिकर्त्यांच्या गोदामात साठविलेले धान.

१९) **कालावधी** : धान भरडाईचे काम लवकरात लवकर व शक्यतो **धान खरेदीच्या दिनांकापासून एका महिन्यांत अथवा उशीरात उशीरा दिनांक ३० सप्टेंबर, २०१४ पर्यंत पूर्ण करावे.** त्यादृष्टीने अभिकर्ता संस्थांनी आवश्यक ते पूर्व नियोजन करावे.

२०) भरडाईच्या कामी सर्वसाधारण देखरेख ठेवण्यासाठी खालील प्रमाणे समन्वय समिती नेमण्यात यावी.

जिल्हाधिकारी	-	अध्यक्ष
जिल्हा पुरवठा अधिकारी	-	सदस्य
सहायक जिल्हा पुरवठा अधिकारी	-	सदस्य
जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था	-	सदस्य
मार्केटिंग फेडरेशन /आदिवासी विकास महामंडळाचे जिल्हा व्यवस्थापक	-	सदस्य सचिव

खरेदी केलेल्या धानाच्या भरडाईच्या अनुषंगाने अभिकर्ता संस्थेस मदत करण्याची जबाबदारी जिल्हासमन्वय समितीची असेल. मात्र, खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई करून सीएमआर तांदूळ अन्न महामंडळाकडे जमा करेपर्यंत सर्व जबाबदारी अभिकर्ता संस्थेची आहे. परिणामी, अभिकर्ता संस्थांनी खालीप्रमाणे कार्यवाही करणे आवश्यक आहे :-

- (अ) अभिकर्त्याने गिरणीधारकांशी करारनामा करणे.
- (ब) करारनाम्याप्रमाणे गिरणीधारकांकडून बँक गॅरंटी घेणे.
- (क) गिरणीनिहाय द्यावयाच्या धानाचे प्रमाण निश्चित करणे.
- (ड) जवळच्या गिरणीधारकाला धान भरडाईसाठी साठवणूक केंद्र जोडून देणे.
- (इ) धान गिरणीधारकांना प्रत्यक्ष ताब्यात देणे.
- (ई) गिरणी धारकांकडून धानाची भरडाई करून सीएमआर भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करणे.
- (फ) गिरणी धारकांनी तांदूळ जमा केल्यानंतर अभिकर्ता संस्थांनी त्यांच्याकडून रिसीट्स प्राप्त करून १० दिवसांच्या आत त्या वित्तीय सल्लागार व उपसचिव कार्यालयास सादर करणे.
- (ग) अभिकर्ता संस्था यांनी धान/तांदूळ वाहतूकीचे देयक वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या कार्यालयास सादर करतांना जवळच्या मिलकरीता व जवळच्या मार्गाने वाहतूक केल्याबाबतचे प्रमाणपत्र देणे आवश्यक राहिल.

(ह) विहित कालावधीत सीएमआर (तांदूळ) भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा न केल्यास/ धान उचलण्यास विलंब झाल्यास दंडात्मक तरतूद ठेवावी. तसेच याबाबतचे डी.ओ. देयकासोबत तसेच तपशिलप्रित्यर्थ कागदपत्रे सोबत जोडणे आवश्यक राहिल.

(ज) भारतीय अन्न महामंडळाकडे तांदूळ जमा केल्यानंतर प्रतिपूर्ती प्रस्ताव 30 दिवसांचे आत अभिकर्ता संस्थांनी जमा करावे.

(ल) अभिकर्ता संस्थांकडून “अ”दर्जाचा धान खरेदी केलेला नसतानाही भारतीय अन्न महामंडळाकडे “अ” दर्जाचा तांदूळ जमा केला जातो अथवा “अ”दर्जाच्या धाना ऐवजी “क”दर्जाचा तांदूळ जमा केला जातो, ही बाब लेखाविवरणपत्राच्या वेळी विसंगत ठरत असल्यामुळे दंडनीय करावी.

(म) एफ.ए.क्यू. दर्जाचे धान/ भरडधान्य नाही या सबबीखाली भारतीय अन्न महामंडळाने रक्कम रोखली अथवा वसूली केल्यास अभिकर्ता संस्थांकडून वसूली करण्यात येईल.

२१) धान भरडाईस प्राधान्य : जिल्हानिहाय खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई करण्यासाठी अभिकर्ता संस्थेनी खालीलप्रमाणे गिरणीधारकास प्राधान्य द्यावे.

१) स्थानिक गिरणीधारकांचा प्राथम्याने विचार करावा.

२) काळ्या यादीतील गिरणीधारकांना भरडाईचे काम देण्यात येऊ नये.

३) गतवर्षी विहित मर्यादेत (वाढीव कालावधी विचारात न घेता) भरडाई केलेल्या गिरणीधारकास प्राधान्य द्यावे.

४) भरडाईत कसूरदार (Defaulter) असलेल्या गिरणीधारकास भरडाईचे काम देण्यात येऊ नये.

५) भरडाई क्षमता (milling capacity) व वाहतूकीसाठी जवळच्या अंतराचा प्रामुख्याने विचार करावा.

जिल्हानिहाय खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई स्थानिक गिरणीधारकांकडून करून घेणे आवश्यक असून, वाहतूक खर्चात बचत करण्याच्या दृष्टीने जवळच्या गिरणीधारकांना त्यांची मिलिंग क्षमता व जवळच्या साठवणूक केंद्रावरील एकूण धान याबाबीं विचारात घेवून भरडाईचे नियोजन मंजूर करणे आवश्यक राहील.

२२) अभिकर्त्याने गिरणीधारकनिहाय ठरविलेले भात भरडाईचे प्रमाण हे सूचक (Indicative) असेल. ठरविलेल्या प्रमाणानुसार भरडाईसाठी धान मिळण्याचा गिरणीधारकांस हक्क असणार नाही. त्या दृष्टीने अभिकर्त्याने भाताचे प्रमाण ठरविताना व त्या आधारे गिरणीधारकांशी करारनामा करताना दक्षता घ्यावी की, ज्यायोगे, अपरिहार्य कारणाने भरडाई थांबवावी लागल्यास, किंवा इतर मिलर्सना जादा काम दिल्यास, त्यांना नुकसान भरपाई मागता येणार नाही.

२३) गिरणीधारकांशी भरडाई कामाचा करारनामा करताना, सूचना क्र.२.३ मध्ये नमूद केल्यानुसार भरडाई दराबाबत उल्लेख करावा. तसेच प्रापण अभिकर्त्याने अन्य बाबींसोबतच धान वाहतूकीचे दर स्पष्टपणे नमूद करावेत व धानाच्या / तांदूळाच्या सुरक्षिततेची, त्वरीत भरडाईची व तांदूळ भारतीय अन्न महामंडळाकडे तातडीने जमा करण्याची सुनिश्चिती करावी. भरडाईतील उतारा, तांदूळाच्या दर्जा विषयक विनिर्देश व भरडाईचा खर्च यात कोणतीही सवलत मिळणार नाही याची स्पष्ट कल्पना मिलर्सना द्यावी.

२४) धानाचा / तांदूळाचा अपहार झाल्यास किंवा धानाची उचल, भरडाई व तांदूळ जमा करण्यास विलंब झाल्यास भरपाई वसूल करण्याची कडक कारवाई अभिकर्त्याने जागरुकतेने वेळीच करावी, असे न झाल्यास संबंधितांना व्यक्तिगत जबाबदार धरण्यात येईल.

२५) तांदूळ जमा करण्यात तूट आल्यास, सी.एम.आर. तांदूळाच्या ठरविलेल्या दरापेक्षा सव्वापट रक्कम अभिकर्त्याने गिरणीधारकांकडून वेळीच वसूल करून शासनाकडे भरावी. उताऱ्यातील तूट किंवा दर्जातील कमतरता यासाठी भारतीय अन्न महामंडळाने काही रक्कम कमी केल्यास त्याची संपूर्ण भरपाई गिरणीधारकांनी करावी.

२६) गिरणीधारकांकडून किमान सहा महिन्यांसाठी बँक गॅरंटी राष्ट्रीयकृत अथवा अनुसूचित बँकेची घ्यावी व अंतिम हिशोब पूर्ण होई पर्यन्त गॅरंटीची मुदत आणि वैधता (Validity) पुरेशी व वेळीच वाढवून घ्यावी. गिरणीच्या भरडाई क्षमतेनुसार आवश्यक तेवढ्या रकमेची, परंतु किमान धानाच्या व भरडाई प्राप्त तांदुळाच्या किंमतीची बँक गॅरंटी अभिकर्त्याकडे करारनामा करण्यापूर्वी घ्यावी लागेल. ही बँक गॅरंटी कोणत्याही वेळी दिल्या जाणाऱ्या एकूण धानाची किंमत व तांदुळाची किंमत वसूल करता येवू शकेल या रितीने घेण्यात येईल. सुरक्षा अनामत व बँक गॅरंटी हा भरडाईचा व्यवहार पूर्ण झाल्यावर परत करण्यात येईल, त्यावर व्याज अनुज्ञेय असणार नाही. गिरणीधारकांच्या क्षमतेप्रमाणे भरडाईचे काम देण्याची जबाबदारी अभिकर्त्याची राहिल.

तसेच गिरणीधारकांबरोबर करावयाच्या करारनाम्यात याबाबतची नोंद / तरतूद, तसेच महाराष्ट्र सार्वजनिक बांधकाम लेखा संहिता परिच्छेद क्र.१५:२:२ मध्ये नमूद केल्यानुसार बँकेच्या ठेव पावत्या या कर्ज रोख्यासाठी विहीत केलेल्या अटी व शर्ती विचारात घेऊन व त्यात आवश्यकतेनुसार बदल करून त्याबाबतची तरतूद करणे व त्यानुसार अभिकर्ता संस्थांनी कार्यवाही करणे आवश्यक राहिल.

२७) इसारा रक्कम व अनामत रक्कम : भरडाईसाठी तयार असलेल्या गिरणीधारकांकडून रुपये ५०,०००/- इसारा रक्कम, तसेच अशा गिरणीधारकांला एकूण भरडाईसाठी मंजूर केलेल्या धानासाठी लागणारा भरडाई खर्च अधिक (+) धान भरडाईसाठी होणारा अंदाजित वाहतूक खर्च या दोहोंच्या एकूण किंमतीच्या ५% अनामत रक्कम अभिकर्ता संस्थेकडे राष्ट्रीयकृत बँकेच्या नावे, धनादेशाद्वारे जमा करणे आवश्यक आहे.

२८) सन २०१३-२०१४ या हंगामात धान भरडाईसाठी केंद्र शासनाने **दि.३० सप्टेंबर, २०१४ पर्यंत मुदत दिलेली आहे.** भरडाईमध्ये होणारा विलंब टाळण्याच्या दृष्टीने खरेदी पाठोपाठ भरडाईच्या कार्यवाहीस सुरुवात करण्यात यावी. शासन स्तरावरून कोणत्याही परिस्थितीत

वाढीव मुदतीसाठी केंद्राकडे विनंती करण्यात येणार नाही, या बाबींचा अत्यंत गांभीर्याने विचार करून दिलेल्या मुदतीतच भरडाई पूर्ण करून तांदूळ भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करणे बंधनकारक राहिल, अन्यथा अशा शिल्लक धानाची संपूर्ण आर्थिक जबाबदारी अभिकर्ता संस्थांची राहिल.

२९) धान भरडाईचे काम विहित कालावधीत पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने कोणताही करारबद्ध गिरणीधारक भरडाईचे काम अत्यंत धीम्या गतीने करीत आहे व यासंदर्भात एक वेळा नोटीस देवून प्रगती करीत नसल्याचे निदर्शनास आल्यास अशा गिरणीधारकासमवेत करण्यात आलेला करारनामा रद्द करण्याचे पूर्ण अधिकार अभिकर्ता संस्थेच्या व्यवस्थापकीय संचालकांना राहतील. गिरणीधारकासमवेत झालेला करारनामा रद्द करताना इसारा रक्कम व अनामत रक्कम जप्त करून अभिकर्ता संस्थांनी तात्काळ शासन जमा करावी. तसेच गिरणीधारकाकडे शिल्लक असलेल्या धानाची व तांदुळाची सूचना क्र.२५ मध्ये नमूद केल्यानुसार सव्वापट दराने होणारी रक्कम मिलर्सच्या बँक गॅरंटीतून वसूल करून शासन जमा करावी.

३०) गिरणीधारकाने भरडाई केलेला तांदूळ भारतीय अन्न महामंडळ/शासकीय गोदामात जमा करून देयक सादर करताच, अभिकर्त्याने १० दिवसांत, भरडाई खर्च विहित दराने गिरणीधारकास द्यावा.

३१) प्रापण अभिकर्त्यांनी भात गिरण्यांना वेळोवेळी भेटी देवून भरडाई कामाची तपासणी व परिणामकारक नियंत्रण करावे. जिल्हाधिकारी, जिल्हा पुरवठा अधिकारी किंवा सहायक जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांनी सुध्दा वेळोवेळी झालेल्या कामाचा आढावा घ्यावा.

३२) केंद्र शासनाच्या सुचनेनुसार व विनिर्देशात बसणारा (F.A.Q.) सीएमआर तांदूळ विहित कालमर्यादेत जे मिलर्स भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करणार नाहीत, त्यांची नावे काळ्या यादीमध्ये टाकण्यात येईल, ही अट करारनाम्यात समाविष्ट करण्यात यावी. वरील सूचनांव्यतिरिक्त प्रापण अभिकर्ते त्यांना योग्य वाटतील अशा इतर अटी व शर्तीचा समावेश करारनाम्यात करण्यास पूर्णतः मुभा राहिल.

३३) भरडाईचे काम त्वरेने पूर्ण करुन त्याचा अंतिम हिशेब, आवश्यक कागदपत्रे व पुराव्यासह वित्तीय सल्लागार व उप सचिव यांचेकडे सादर करावा. वित्तीय सल्लागारांनी भरडाई व भारतीय अन्न महामंडळाकडून रक्कम वसूलीचा नियतकालीन आढावा घेवून नियंत्रण ठेवावे, तसेच भारतीय अन्न महामंडळाकडून सीएमआर तांदूळाची व वाहतूक खर्चाची प्रतिपूर्ती वेळीच मिळवावी.

३४) अभिकर्त्यांनी भरडाईचे काम तातडीने पूर्ण करुन प्रापण व भरडाईसह अंतिम खर्चाचे हिशेब वित्तीय सल्लागाराना पुराव्यासह त्वरेने व शक्यतो सहा महिन्याच्या आत द्यावेत.

३५) उपरोक्त सूचनांचे आधारे अनुषंगिक खर्च अंतिम करण्याचा प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे मंजूरीसाठी सादर केला जाईल व मंजूरीनंतर अभिकर्त्यास अनुषंगिक खर्च अंतिमरित्या मंजूर केला जाईल.

उपरोक्त मार्गदर्शक सूचनांस अनुसरुन, गिरणीधारकासमवेत करारनामा करणे व भरडाई करुन तांदूळ जमा करणे ही कामे अभिकर्त्याने तातडीने विहित मुदतीत पूर्ण करावीत व त्यासंबंधीचा साप्ताहिक प्रगती अहवाल शासनास सादर करावा.

३६) भरडाईचे काम त्वरेने करण्याबाबत व त्याचा अंतिम हिशेब म्हणजेच अंतिम लेखा परिक्षित विवरणपत्रे आवश्यक ती कागदपत्रे व पुराव्यासह वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या कार्यालयास सादर करण्याबाबत सूचना क्र.३३ मध्ये नमूद केले आहे. याबाबत वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांनी आढावा घेऊन नियंत्रण ठेवण्यास सूचित केले असल्याने त्यांचे मार्फत भरडाई तथा तांदूळ (CMR) भारतीय अन्न महामंडळास जमा करून अंतिम लेखा परिक्षित विवरणपत्रे सादर करण्याबाबत दिल्या जाणा-या सुचनांचे तत्परतेने पुर्तता तथा पालन करणे अनिवार्य आहे. धान /तांदूळ वाहतूकीची देयके जलद गतीने निपटारा करणे करीता सूचना क्र.५ चे कटाक्षाने पालन करावे.

३७) उपरोक्त सूचना क्र. ३४ मध्ये अभिकर्त्यांना भरडाईचे काम तातडीने पूर्ण करून प्रापण व भरडाईसह अंतिम हिशेब वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या कार्यालयास सादर करण्यास दिलेला अवधी, तसेच सूचना क्र. ३६ मध्ये दिलेले निर्देश यामध्ये कसूर झाल्यास संबंधित संस्थांना देय असलेल्या अनुषंगिक रक्कमा वित्तीय सल्लागार व उपसचिव कार्यालयाकडून रोखण्यात येतील याची नोंद घ्यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३१११२१६३४५३८७०६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(बा. बा. नारायणकर)

शासनाचे उप सचिव

सहपत्र:- वरीलप्रमाणे.

प्रति,

१. व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ, कनमुर हाऊस, मुंबई-४०० ००९.
२. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ मर्या.,
आदिवासी विकास भवन, जुना आग्रा रोड, नाशिक - ४२२ ००९.
३. जिल्हाधिकारी, नागपूर, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी,
सिंधुदुर्ग, नाशिक, अमरावती
४. वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, मुंबई.
५. जिल्हा पुरवठा अधिकारी, नागपूर, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली,
ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, नाशिक, अमरावती
६. सहायक जिल्हा पुरवठा अधिकारी, नागपूर, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली,
ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, नाशिक, अमरावती
७. सर व्यवस्थापक (महाराष्ट्र), भारतीय अन्न महामंडळ,
५ वा माळा, दत्तपाडा रोड, राजेंद्र नगर, बोरीवली (पूर्व), मुंबई-४०००६६
८. उपआयुक्त (पुरवठा), सर्व विभाग.

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित :-

- १) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती),
- २) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय ६ वा मजला, विधानभवन, मुंबई. (१० प्रती)
- ३) मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची कार्यालये, (प्रत्येकी ५ प्रती),
- ४) सर्व विधान परिषद सदस्य व विधान सभा सदस्य.
- ५) प्रधान सचिव, (पणन), सहकार व वस्त्रोदयोग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

- ७) सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ८) खाजगी सचिव, मा.मंत्री (अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण), मंत्रालय, मुंबई-३२.

*****

धान/तांदुळ वाहतुकीचा तपशील दर्शविणारे विवरणपत्र

वर्ष-

[illegible]

प्रमाणपत्र-प्रमाणति करण्यात येते की, -----ते-----पर्यंत धान वाहतुकीचे पास या कार्यालयाच्या दफ्तरी जतन करुन ठेवले आहेत. एकूण-----किंवा धान मे-----या मिलला प्रत्यक्ष पोच झालयाची खात्री या कार्यालयाकडून करण्यात आलेली आहे.

मागणी अधिकाऱ्याची सही व शिक्का

जोडपत्र-२

महाराष्ट्र शासन

फॅक्स/ई मेल/ टपाल
तात्काळ/ महत्वाचे

क्रमांक :खरेदी १०१३/प्र.क्र.८३/नापु.२९
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
मंत्रालय विस्तार, मादाम कामा रोड,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ३० एप्रिल, २०१३.

प्रति,

- १) व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि., कनमूर हाऊस,
नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई-४०० ००९.
- २) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित,
आदिवासी विकास भवन, जुना आग्रा रोड, नाशिक-२.
- ३) महा व्यवस्थापक (महाराष्ट्र) भारतीय अन्न महामंडळ,
५ वा मजला, दत्तपाडा रोड, राजेंद्र नगर, बोरीवली (पूर्व), मुंबई -४०००६६.
- ४) सर्व जिल्हाधिकारी (मुंबई व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून).

विषय :- खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ मध्ये "Colour Coding"
केलेल्या गोण्याचा वापर करणेबाबत...

केंद्र शासनाच्या पत्र क्र. 15(1)/2012-PY.III, दिनांक १६ एप्रिल, २०१३ च्या पत्राची प्रत सोबत जोडली आहे.

२. केंद्र शासनाने त्यांच्या उपरोक्त पत्रान्वये खरीप पणन हंगाम २०१३-२०१४ मधील कलर कोडींग केलेल्या गोण्यांच्या वापराबाबत दिलेल्या निदेशांच्या अनुषंगाने सदर हंगामात पुढील कार्यवाही करावी, ही विनंती

सही/-

(छा. ए. मोरे)

सहपत्र : वरीलप्रमाणे

शासनाचे अवर सचिव

प्रत,

- १) सर्व विभागीय आयुक्त,
- २) सर्व उप आयुक्त (पुरवठा)
- ३) सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी
- ४) सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी
- ५) वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई.
- ६) पुरवठा आयुक्तांचे कार्यालय, मुंबई.
- ७) नियंत्रक शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा (गो/वा), मुंबई.
- ८) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) निवड नस्ती (नापु-२९) /कार्यासन नापु.२९ संग्रहार्थ.

No. 15(1)/2012-PY.III.
Government of India
Ministry of Food, Consumer Affairs & Public Distribution
Department of Food & Public Distribution
Krishi Bhawan, New Delhi
Dated the 16 th April, 2013.

To,

The Secretary,
Food & Civil Supplies Department,
Government of Andhra Pradesh, Assam, Bihar, Chattisgarh, Gujarat, Haryana, Himachal Pradesh,
Jammu & Kashmir, Jharkhand, Karnataka, Madhya Pradesh, Maharashtra, Nagaland, Orissa,
Punjab, Rajasthan, TamilNadu, Uttaranchal, Uttar Pradesh, West Bengal, Andaman & Nicobar
Islands, Chandigarh, Delhi and Pondicherry.

**Sub : Colour Coding of Gunny bags to facilitate identification of
crop-year of stock for KMS 2013-14.**

Sir,

I am directed to say that it has been decided to adopt **BLUE** Colour Coding for gunny bags for KMS 2013-14. The colour coding will be in the manner indicated below :-

1. Colour coding or identification marking on every bag at a distance of about 150 mm away from any one side of the selvedge shall be in "**BLUE**" colour;
2. Stencil or Branding as per indentors' requirements shall be in "**BLUE**" colour;
3. Marking or Stitching on the mouth of the bag after filling the grain will be done by the FCI/State Agencies in "**BLUE**" colour;
4. A single blue stripe running along the length of the bag at the centre shall be kept unchanged.

Yours faithfully,
Sd/-

(K.C.Yadav)
Under Secretary to the Government of India
Tele. No.23384448

Copy to :-

1. Chairman, FCI, New Delhi.
2. E.D. (General). FCI, New Delhi.
3. E.D. (Procurement). FCI, New Delhi.
4. D.D.(QC), Deptt. of F& PD, New Delhi.
5. DG, DGS&D, New Delhi.
6. Jute Commission, Kolkata.
7. Chairman, IJMA, Kolkata.
8. DDG, DGS&D, Kolkata.

*****

जोडपत्र-३

(खरीप हंगाम २०१३-२०१४ मध्ये खरेदी करावयाच्या तांदूळाचे विनिर्देश)

UNIFORM SPECIFICATION FOR GRADE 'A' & 'COMMON' RICE

(MARKETING SEASON 2013-2014)

Rice shall be in sound merchantable condition, sweet, dry, clean, wholesome, of good food value, uniform in colour and size of grains and free from moulds, weevils, obnoxious smell, admixture of unwholesome poisonous substances, *Argemone maxicana* and *Lathyrus sativus* ('Khesari) in any form, or colouring agents and all impurities except to the extent in the schedule below. It shall also conform to PFA Standards:

SCHEDULE OF SPECIFICATION

Sr. No	Refractions	Maximum Limit (%)	
		Grade 'A'	Common
1	Broken *		
	Raw	25.0	25.0
	Parboiled	16.0	16.0
2	Foreign Matter **		
	Raw/Parboiled	0.5	0.5
3	Damaged # / Slightly Damaged grains		
	Raw	3.0	3.0
	Parboiled	4.0	4.0
4	Discoloured Grains		
	Raw	3.0	3.0
	Parboiled/single parboiled rice	5.0	5.0
5	Chalky Grains		
	Raw	5.0	5.0
6	Red Grains		
	Raw / Parboiled/single parboiled rice	3.0	3.0
7	Admixture of lower class		
	Raw / Parboiled/single parboiled rice	6.0	--
8	Dehusked Grains		
	Raw/Parboiled/single parboiled rice	12.0	12.0
9	Moisture content @		
	Raw/Parboiled /single parboiled rice	14.0	14.0

* Not more than 1% Weight shall be small broken.

** Not more than 0.25% by weight shall be mineral matter and not more than 0.10% by weight shall be impurities of animal origin.

Including pin point damage grains.

@ Rice (both raw and parboiled) can be procured with moisture content upto a maximum limit of 15% with value cut. There will be no value cut up to 14%. Between 14% to 15% moisture, value cut will be applicable at the rate of full value.

*****

NOTES APPLICABLE TO THE SPECIFICATION OF GRADE 'A' AND COMMON VARIETIES OF RICE

1. The definition of the above refractions and method of analysis are to be followed as given in Bureau of Indian Standard "Method of analysis for Foodgrains" Nos.IS : 4333(Part-I) 1996 and IS: 4333(Part-II) 2002 and "Terminology for foodgrains" IS: 2813-1995 as amended from time to time. Dehusked grains are rice kernels whole or broken which have more than 1/4th of the surface area of the kernel covered with the bran and determined as follows :-

ANALYSIS PROCEDURE :- Take 5 grams of rice (sound head rice and broken) in a petri dish (80 X 70mm). Dip the grains in about 20 ml. of Methylene Blue solution (0.05% by weight in distilled water) and allow to stand for about one minute. Decant the Methylene Blue solution. Give a swirl wash with about 20- ml. of dilute hydrochloric acid (5% solution by volume in distilled water). Give a swirl wash with water and pour about 20 ml. of Metanil Yellow solution (0.05% by weight in distilled water) on the blue stained grains and allow standing for about one minute. Decant and effluent and wash with fresh water twice. Keep the stained grains under fresh water and count the dehusked grains. Count the total number of grains in 5 grams of sample under analysis. Three broken are counted as one whole grain.

CALCULATIONS :

$$\text{Percentage of Dehusked grains} = \frac{N \times 100}{W}$$

Where N = Number of dehusked grains in 5 grams of sample

W = Total grains in 5 grams of sample.

2. The Method of sampling is to be followed as given in Bureau of Indian Standard "Method of sampling of Cereals and Pulses" No. IS: 14818-2000 as amended from time to time.

3. Broken less than 1/8th of the size of full kernels will be treated as organic foreign matter. For determination of the size of the broken average length of the principal class of rice should be taken into account.

4. Inorganic foreign matter shall not exceed 0.25% in any lot, if it is more, the stocks should be cleaned and brought within the limit. Kernels or pieces of kernels having mud sticking on surface of rice, shall be treated as Inorganic foreign matter.

5. In case of rice prepared by pressure parboiling technique, it will be ensured that correct process of parboiling is adopted i.e. pressure applied, the time for which pressure is applied, proper gelatinisation, aeration and drying before milling are adequate so that the colour and cooking time of parboiled rice are good and free from encrustation of the grains.

जोडपत्र - ४

तांदुळ जमा करण्यासाठी वापरावयाचा बारदाना केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार खालील प्रमाणे असावा.

अ.क्र.	क्षमता किलो	आकारमान (से.मि.)	वजन (ग्रॅम)
१.	५० (न्यु.बी. द्वील बारदाना)	९४ X ५७	६६५

U.K.S. Chauhan, IAS
Joint Secretary (Policy&FCI)
Ph. No.: 2338 2512
Fax No.: 2338 9358
Email: jspolicy.fpd@nic.in

जोड़पत्र-५

संयुक्त सचिव
भारत सरकार

उपभोक्ता मामले, खाद्य और सार्वजनिक वितरण मंत्रालय
खाद्य और सार्वजनिक वितरण विभाग
कृषि भवन, नई दिल्ली - 110001

JOINT SECRETARY

GOVERNMENT OF INDIA

MINISTRY OF CONSUMER AFFAIRS,

FOOD & PUBLIC DISTRIBUTION

DEPARTMENT OF FOOD AND PUBLIC DISTRIBUTION

KRISHI BHAWAN, NEW DELHI-110001

October 7, 2013

D.O.No.17(16)/2013-Py.I

Dear Mr. Deepak,

As you are aware, there are gaps in the flow of information about the procurement operations on day-to-day basis in various States in a particular season, which results in reporting of incorrect data of Central Pool procurement at various levels.

2. To overcome this problem, this Department has requested FCI to evolve an online procurement monitoring system (OPMS) for reporting and monitoring of procurement operations for wheat, paddy and coarse grains in the country on daily basis. Following data is planned to be managed through OPMS-

I	District level data (to be filled by Revenue District Level Officers of various state agencies and Area Managers of FCI)
(i)	Commodity-wise total quantity procured in various Revenue Districts by each state agency or FCI on daily basis
(ii)	Commodity-wise quantity of procured stock of each commodity handed over to FCI in various Revenue Districts by the concerned state agency on daily basis (delivery of CMR in the case of procurement of paddy)
(iii)	Delivery of levy rice to FCI/state nodal agency by the millers in various Revenue Districts on daily basis (to be reported by the Area Managers or Revenue District-level Officers of the concerned state nodal agency)
(iv)	Entry of historical data of procurement for various commodities for previous two seasons, Revenue District-wise
II	Data entry at State Level
(i)	Names, addresses and details of contact persons of various state agencies involved in procurement operations in the State (one-time entry to be updated from time to time)
III	Report generation
	Software system should facilitate generation of following kinds of reports
(i)	District-level reports of procurement of each commodity by various agencies including FCI
(ii)	State-level reports of Revenue District-wise and agency-wise progress of procurement for various commodities
(iii)	Comparative reports on procurement operations for various commodities for the current and two previous years, Revenue District-wise
(iv)	Generation of national-level reports regarding on-going procurement operations for various commodities, state-wise and also comparative reports on procurement for the current season and two previous seasons

Contd/-

3. It is planned that to begin with, the Area Managers of FCI will be feeding the data pertaining to all State Government agencies as well as of FCI on OPMS on day-to-day basis. For this purpose, it would be necessary that all the State agencies of your State, involved in procurement of wheat, paddy or coarse grains, designate one officer as Nodal Officer in each revenue District in the area of their operations and instruct that Nodal Officer to provide all required data through e-mail/fax or over phone to the concerned Area Manager of FCI on day-to-day basis so that data is continuously updated in OPMS without break or time lag. As operations of KMS 2013-14 have started, it is requested that immediate instructions may be given to all State agencies in this regard and they should immediately start providing required information to the Area Managers of FCI. In case there is any backlog of data for the current KMS, that may also be kindly provided by the Nodal Officers of the State procurement agencies to the Area Managers of FCI for making entries in OPMS.

4. In the next phase, we will be enabling the Nodal Officers of the State Government agencies themselves to feed the data in OPMS on day-to-day basis. For that purpose, a list of these Nodal Officers will be prepared and they will be provided login ID and password by NIC.

5. Considering the importance of the matter, your immediate attention and kind cooperation is solicited in this regard.

With regards,

Yours sincerely,

(U.K.S. Chauhan)

Shri Deepak Kapoor
Food Secretary,
Government of Maharashtra,
Department of Food & Public Distribution
Mantralaya Annexe,
Mumbai - 400032